

a tűzoltási felszerelések pótlására megfelelő összeg rendelkezésre áll; a tájfajta fedező ménék ellátási költségeit az államkincstár magára vállalta, a ménék élelmezésére előirányzott összeg az előző évivel szemben 6700 koronával apadt.

Az adózási költségeknél 3000, a bejelentő hivatalnál 6000, a rendőri éjjeli ügyeleti szolgálat díjazásánál 4015, elemi iskolai épületek fentartásánál 5000, városi felsőkereskedelmi iskolai tanárok illetményeinél 6000, tanítóképezde segélyénél 4000, iparostanonc iskolánál 7000, az óvódáknál 5000 korona kiadási többlet közgyűlési határozatokon alapul.

A légszusz- és villanyvilágítás költségeinél jelentkező 18,000 koronás többlet a légszuszvilágításnak nagy mérvű kiterjedése folytán állott elő, különösen a Kársz-utca, Dugonics-tér és Jókai-utca intenzívebb világítási költségeinek előirányzatából állott elő; a városi szegényalap és az elhagyott gyermekek segélyalapja dotációja az eddigi mérvben nem bizonyult elégségesnek, a szegényalaphoz biztosított hozzájárulást 10,000 koronával, az elhagyott gyermekek segélyalapját 5000 koronával emelni kellett.

A főszámvevő kéri végül a tanácsot, hogy a költségelőirányzat tervezetét letárgyalás végett utalja a pénzügyi bizottság elé.

A moratorium kiskatéja.

Írta: Halasi Béla dr. OMKRE. titkára.

Milyennemű követelések esnek a moratorium alá?

Az új moratorium-rendelet szerint csak is *pénzkövetelések*. Hogy a megrendelt áruk szállítását a moratorium tartama alatt mennyiben lehet követelni, erről alkalmassint külön rendelet fog megjelenni. Jelenleg ép úgy lehet követelni, mint a moratorium előtt.

Milyen pénzkövetelésekre terjed ki a moratorium?

Olyanokra, amelyek augusztus 1-e előtt lejártak, vagy pedig szeptember hó 30-ik napjáig bezárólag fognak lejárni.

A moratorium kezdete — augusztus 1. — után megkötött ügyletekre mi a szabály?

Ezek nem esnek a moratorium alá. Az augusztus 1-e a rendelt áruk tehát ép úgy szállítandók, a vételár pedig kifizetendő, mintha nem volna moratorium. A pénzügyi intézetek az augusztus 1-e után betett összegeket korlátlanul tartoznak kiadni.

Mennyiben terjed ki a moratorium a váltókra?

Ha a váltó augusztus 1-e előtt állítottatott ki, moratorium alá esik.

Az ilyen váltót be kell-e mutatni és kell-e óvatolni a moratorium tartama alatt?

Nem. Az ilyen bemutatás és óvás érvénytelen. A moratorium végeztével (1. lejjebb) kell majd bemutatni és óvatolni.

Kell-e bemutatni, illetőleg óvatolni az olyan váltót, amely augusztus elseje után keletkezvén nem esik a moratorium alá?

Igen, azonban erre a rendelet a lejárát után még *tíz napi időt engedélyezett*.

Kell-e az adósnak a moratorium tartama alatt kamatot fizetni?

Igen, a kikötött vagy ennek hiányában a törvényes kamatot (5 % váltóknál 6 %). Sőt, ha a tartozás után eddig nem is kellett kamatot fizetni, a moratorium tartama alatt törvényes kamatot követelhet.

Mennyi ideig terjed a fizetési halasztás?

Két hónapig és pedig úgy, hogy a fizetési halasztás a lejárát napjától számítandó. Ha

augusztus elsején vagy előbb, pl. júliusban kellett volna fizetni, a halasztás október elsejéig tart, ha pl. augusztus 20-án, akkor október 20-áig, ha szeptember 15-én lesz a tartozás esedékes, a halasztás november 15-ig terjed. Ismételjük, csak az olyan tartozásokról van itt szó, amelyek augusztus elseje előtt jártak le, vagy pedig augusztus 1-től szeptember 30-ig terjedő időben fognak lejárni.

A szeptember 30. után lejárárt tartozások mikor fizetendők?

Amikor le fognak járni. Lehetséges azonban, hogy a moratoriumot feloldó rendelet még egy bizonyos időre ki fogja tolni ezeknek a tartozásoknak kiegyenlítését.

Melyek azok a tartozások, amelyekre nem terjed ki a moratorium?

A kereskedő tartozik fizetni, tekintet nélkül a moratoriumra adótartozását, lakbért és boltbért, kivéve ha bevonult, alkalmazottai fizetését és járandóságait, vízvezetéki, világítási díjakat, közüzemek használatáért járó díjakat, tehát telefon-díjat stb., esetleg amortizációs részleteket.

A betétek kifizetése mily korlátok között történik?

A pénzügyi intézet (bankház) azoknak a betéteseknek, akinek augusztus hó 1. napján kétezer koronánál kevesebb összegű betétje volt, a moratorium alatt augusztus 1-től számítva egyszer tartozik kiadni kétszáz koronát. Ha betétje több volt mint kétezer korona, akkor havonta követelhet 200 koronát, s minthogy két hónapi a moratorium, összesen 400 koronát. De azon összeg felett, amelyet augusztus 1-e után helyezett el, a betétes korlátlanul rendelkezhet.

És a folyószámlán elhelyezett összegek kivétele?

Általában véve ép úgy, mint a betéteké. Ha azonban a folyószámla tulajdonosa kimutatja, hogy a kifizetendő összegre alkalmazottai fizetésének, vagy a boltbérnek kiegyenlítésére van szüksége, folyószámlája felett korlátlanul rendelkezhet, de 8 nappal előbb be kell az összeget jelentenie. Adó-tartozását is átutalhatja a folyószámláról a közpénztárhoz. Ha a betétes betétje a tízezer koronát meghaladja, átviheti folyószámlára, vagy nyithat új folyószámlát, e felett úgy rendelkezhet, mintha mindig folyószámlán lett volna.

Átutalhat-e a folyószámla-tulajdonos egy másik egyén vagy cég folyószámlájára javára összegeket?

Igen, de csak akkor, ha ennek ugyanazon intézetnél vagy cégnél van folyószámlája. A rendelkezési jog tekintetében a rendelet részletesen intézkedik.

Fizetni kell-e a biztosítási díjakat?

A tűz- és jégkárbiztosítási díjakat ép úgy kell fizetni, mintha nem volna moratorium, viszont a biztosító is tartozik a kárt a moratoriumra való tekintet nélkül kifizetni.

És az életbiztosítási díjak?

Ezek a moratorium alá esnek, tehát a fizetési halasztás kiterjed rájuk. A biztosító ezzel szemben a moratorium alatt csak a háboruban történt halál esetén tartozik kifizetni az egész biztosítási összeget, egyébként csupán ötszáz koronát, a többire halasztást nyert. Ha a biztosító köteles a kötvény értelmében a kötvényt visszavásárolni, vagy arra kölcsönt adni, ezen tartozásaira a moratorium alatt kétszáz koronáig tartozik törlesztést nyújtani.

A moratorium megszűnése után kell-e majd fizetni az életbiztosítási díjat?

Igen. A díj fizetésére adott halasztás folytán a nemfizetés miatt a biztosítási díj (egyébkénti) lejártá után 15 napon belül ar-

ról értesíti a biztosítót, hogy a biztosítási ügyletet meg akarja szüntetni.

Erőhatalom-e (vis major) a háború a kötelezettségek teljesítése szempontjából?

A rendelet a jelenlegi magánjogi szabályokat tartja érvényben. Ezek szerint a háború a kötelezettségek teljesítésére nézve általában véve nem jelent erőhatalmat, hanem legfeljebb esetről-esetre lehet majd megvizsgálni, hogy a háború folytán bekövetkezett tények (az árú lefoglalása, a közlekedés szünetelése stb.) mennyiben módosítják, esetleg szüntetik meg a kötelezettséget?

Hogyan fog a moratorium feloldatni?

Erről annak idején külön rendelet fog kibocsátatni.

A háború

és a szegedi gyárak.

(Saját tudósítónktól.) Hogy a háborus állapotoknak milyen hatása van a szegedi vállalatokra általában, arra nem nehéz megadni a feleletet. A háború velejárója a gazdasági élet lassubodó vérkeringése, természetesnek kell találni tehát, hogy a szegedi vállalatok üzemében a háború miatt részint redukció, részint pauza következett be.

Háborus időben minden magánvállalat ki van téve ennek. Mégis, ha a szegedi gyárviszonyokat nézzük most, a háború idejében, a mi speciális állapotainknál fogva nem olyan vigasztalan a helyzet. A legtöbb munkás például Szegeden a dohánygyárban, a kenderfonógyárban dolgozik s éppen ezekben a nagy gyárakban nincs vagy csak kis mértékben van szó üzemredukcióról. Amint az alábbi kishelyzetképből kitűnik, a dohánygyárban minden úgy megy, mint békeidőben, a kenderfonógyár sem redukálta az üzemét, csak azoknál az osztályoknál, ahonnan a munkásokat háboruba hívták. De vannak vállalatok, amelyeknek az üzeme éppen a háború következtében megsokszorozódott, a munkások létszámát erősen fölemelték és a gépeket szaporították. Ezek azok, amelyek a hadsereg részére szállítanak készítményeket, de ezekről kimutatást közölni a törvény értelmében nem szabad.

A szegedi kenderfonógyár részvénytársaság üzemváltásáról Faragó helyettes igazgatótól a következő felvilágosítást kaptuk:

— Azáltal, hogy bizonyos osztályokban száznál is több munkással lett kevesebb, azokban csak redukált üzemet tudunk fenntartani. Ez azonban nem akadályozott meg bennünket abban, hogy a mechanikus gyárban az üzem — bár nagy áldozatok árán — de mégis fenntartsuk. Szállítani nem szállitunk semmit, amit tehát gyártunk raktárra gyártjuk. Természetes, hogy ez sokáig nem tarthat, minden a háborus események alakulásától függ s már foglalkoztunk is azzal a gondolattal, hogy redukáljuk az üzemet olyanformán, hogy ne hat nap legyen a munkanap, hanem kevesebb. De ez csak még pourparlé tárgyát képezte s egyelőre marad minden a régi.

A szegedi keramit- és műtéglyáznál az egyik hivatalnok az igazgató távollétében ezeket mondotta:

— Az üzemünket teljesen beszüntettük. Körülbelül száz férfi és női munkást voltunk kénytelenek elbocsátani. A tűz még ég ugyan a kemencékben, de nem sokáig éghet, mert a szénkészletünk kevés és nem tudunk szenet hozatni.

A dohánygyárban ugyancsak az igaz-

Házi-étterem kellemes kerthelyiségében

Kifűnő konyha. ✂ Kifűnő italok. ✂ Fiqelmes kiszolgálás.

Tisztelettel

Vasárnap délelőtt a magy. kir. honvédkafona ZENEKARA HANGVERSENYEZ.

Horváth Ferenc, vendéglős.